

Láhka divššohasvuoigatvuođaid birra (divššohasvuoigatvuođaláhka)

LÁHKA 1999-07-02 nr 63: Pasientrettighetsloven

SISDOALLU

Láhka divššohasvuoigatvuođaid birra (divššohasvuoigatvuođaláhka)

Kapihttal 1. Dábálaš mearrádušat

§ 1-1. Juksanmearit

§ 1-2. Doaibmaguovlu

§ 1-3. Meroštallamat

Kapihttal 2. Vuoigatvuohta oažžut dearvvašvuođaveahki

§ 2-1. Vuoigatvuohta oažžut dárbbášlaš dearvvašvuođaveahki

§ 2-2. Vuoigatvuohta oažžut árvvoštallama

§ 2-3. Vuoigatvuohta oažžut odđa árvvoštallama

§ 2-4. Vuoigatvuohta beassat válljet buohcceviesu

§ 2-5. Vuoigatvuohta oažžut oktagaslaš plána

Kapihttal 3. Mielváikkuhus- ja diehtjuohkinvuoigatvuohta

§ 3-1. Divššohasa mielváikkuhusvuoigatvuohta

§ 3-2. Divššohasa diehtjuohkinvuoigatvuohta

§ 3-3. Diehtjuohkin divššohasa lagamus oapmahažžii

§ 3-4. Diehtjuohkin go divššohas lea vuolleahkásaš

§ 3-5. Diehtjuohkima hápmi

§ 3-6. Suodjalusvuoigatvuohta dieđuid leavvama vuostá

Kapihttal 4. Dearvvašvuođaveahkkái miehtan

§ 4-1. Miehtama váldonjuolggadus

§ 4-2. Gáibádušat miehtama hápmái

§ 4-3. Geas lea miehtangealbu

§ 4-4. Miehtan mánáid ovddas

§ 4-5. Miehtan nuoraid ovddas geain ii leat miehtangealbu

§ 4-6. Miehtan válddálaččaid ovddas geain ii leat miehtangealbu

§ 4-7. Divššohasaid birra geat leat umindegin dahkkon

§ 4-8. Divššohasaid birra geain ii leat miehtangealbu eaige leat lagamus oapmahaččat

§ 4-9. Divššohasa vuoigatvuohta biehttalit dearvvašvuođaveahki sierranas dilálašvuođain

Kapihttal 5. Journálageahččama vuoigatvuohta

§ 5-1. Vuoigatvuohta journála geahččat

§ 5-2. Journála divodeapmi ja sihkkun

§ 5-3. Journála sirdin ja luoikan

Kapihttal 6. Mánáid sierranas vuoigatvuođat

§ 6-1. Mánáin lea vuoigatvuohta oažžut dearvvašvuođaiskkadeami

§ 6-2. Mánáid ovtastallanvuoigatvuohta váhnemiideasetguin dearvvašvuođaásahusain

§ 6-3. Mánáid buđaldanvuoigatvuohta dearvvašvuođaásahusain

§ 6-4. Mánáid vuoigatvuohta oažžut oahpahusa dearvvašvuođaásahusain

Kapihttal 7. Váidaleapmi

§ 7-1. Ollašuhttinávžžuhus

§ 7-2. Váidaleapmi

§ 7-3. Váidalusa hápmi ja sisdoallu

§ 7-4. Ávžžuhus árvvoštallat vejolaš geaskorihkkuma

§ 7-5. Ávžžuhusa ja váidaleami áigemearri

§ 7-6. Hálddahuslága geavahus

Kapihttal 8. Divššohasbearráigeahčči

§ 8-1. Juksanmearit

§ 8-2. Ortnege bargoviidodat ja ovddasvástáduš

§ 8-3. Vuoigatvuohta oktavuoda váldit divššohasbearráigeahččiin

§ 8-4. Dieđihemiid meannudeapmi

§ 8-5. Divššohasbearráigeahčči vuoigatvuohta dieđuid oažžut

Aktuelt

Tema a - å

Publikasjoner

Rundskriv

Statistikk

Bibliotek

Tjenester

Regelverk

Utlysninger

Lenker

English

Samisk

§ 8-6. Divššohasbearráigeahčči beassanvejolašvuohta dearvvašvuođabálvalusa lanjaide

§ 8-7. Divššohasbearráigeahčči doaimmat

§ 8-8. Láhkaásahusat

Kapihttal 9. Fápmui bohtin ja eará lágaid rievdadusat

§ 9-1. Fápmui bohtin

§ 9-2. Eará lágaid rievdadusat

Láhka divššohasvuoigatvuođaid birra (divššohasvuoigatvuođaláhka)

Kapihttal 1. Dábálaš mearrádusat

§ 1-1. Juksanmearit

Lága juksanmearrin lea váikkuhit sihkkarastit álbmogii ovttadássásaš dearvvašvuođaveahki, mas lea buorre dássu go addit divššohasaide vuoigatvuođaid dearvvašvuođabálvalusa ektui. Lága mearrádusat galget váikkuhit luohhtevasvuođa gaskal divššohasa ja dearvvašvuođabálvalusa ja čájehit vuollegašvuođa juohke ovttá divššohasa eallimii, riikkomeahttunvuhtii ja olmmošárvui.

§ 1-2. Doaibmaguovlu

Láhka gusto juohkehažžii gii lea riikkas. Gonagas sáhtttá lánkaásahusas spiehkastit láhkakapihttal 2:s mii guoská olbmuide, geat eai leat norgga riikkavuollásaččat dahje geat eai oro bissovaččat riikkas.

Gonagas addá lánkaásahusa lága geavaheami birra Svalbarddas ja Jan Mayenis ja sáhtttá mearridit sierranaš njuolggadusaid báikkálaš dilálašvuođaid ektui. Nu guhkás go Gonagas mearrida lánkaásahusas gusto lánka olbmuide norgga skiippaid alde mat johtet olgoriikkas, norgga siviila áibmoskiippaid alde riikkaidgaskasaš johtolagas ja huksehusaid ja skiippaid alde mat leat barggus norgga nannánjuolggis.

§ 1-3. Meroštallamat

Dán lágas oaivvilduvvo

a) Divššohas: olmmoš gii dieđiha iežas dearvvašvuođabálvalussii ja hálida dearvvašvuođaveahki, dahje geasa dearvvašvuođabálvalus addá dahje fállá dearvvašvuođaveahki juohke áidna háve;

b) divššohasa oapmahaš: son gean divššohas dieđiha leat oapmahaš ja lagamus oapmahaš. Jus divššohas ieš ii sáhte bajásčuvget oapmahačča, galgá lagamus oapmahaš leat son gii eanemus ja bistevaččat doallá oktavuoda divššohasain, liikká nu ahte vuoruheapmi lea: isit/eamit, dieđihuvvon guimmeš, olbmot geat ellet náitoslágan dahje guimmešvuođalágan gaskavuodain divššohasain, válddálaš mánát, váhneamat dahje earát geain lea váhnenovddasvástádus, válddálaš oarbinat, áddjá/áhku, eará bearašolbmot geat leat divššohasa lagašolbmot, fuolaheaddji dahje veahkkefuolaheaddji;

c) dearvvašvuođaveahkki: eastadeaddji, diagnostalaš, dikšu, dearvvašvuođabisuheaddji, veajuidahhti dahje dikšun- ja fuolahanulbmilat ja maid dearvvašvuođabargit dahket;

d) dearvvašvuođabálvalus: álgodearvvašvuođabálvalus, spesialistadearvvašvuođabálvalus ja bálnedearvvašvuođabálvalus;

e) dearvvašvuođabargit: olbmot mat leat namahuvvon Dearvvašvuođabargiid lágas § 3.

Kapihttal 2. Vuoigatvuohta oažžut dearvvašvuođaveahki

§ 2-1. Vuoigatvuohta oažžut dárbbaslaš dearvvašvuođaveahki

Divššohasas lea vuoigatvuohta vajot oažžut veahki. Divššohasas lea vuoigatvuohta oažžut dárbbaslaš dearvvašvuođaveahki gieldda dearvvašvuođabálvalusas.

Divššohasas lea vuoigatvuohta oažžut dárbbaslaš dearvvašvuođaveahki spesialistadearvvašvuođabálvalusas. Dearvvašvuođabálvalus galgá addit sutnje gii ohcá dahje dárbbaslaš dearvvašvuođaveahki daid dearvvašvuođa- ja dikšundieđuid, maid son dárbbaslaš go galgá vuhtiiváldit vuoigatvuođaidis.

Vuoigatvuohta dearvvašvuođaveahkkái gusto dušše jus divššohas oažžu ávkki dearvvašvuođaveahkis, ja dan golut leat govttolaččat veahki ektui.

Vuoigatvuohta dearvvašvuođaveahkkái gusto riikka almmolaš ruhtaduvvon spesialistadearvvašvuođabálvalussii ja eará bálvalusaddiide nu guhkásgo guovlluguovdasaš dearvvašvuođadoaimmat dahje dearvvašvuođadoaimmat leat dahkan šiehtadusa bálvalusaid birra, ja siskkabealde návccalaš rájaid.

Gonagas sáhtttá addit lánkaásahusaid dan birra mii galgá áddejuvvot dearvvašvuođaveahkin masa divššohasas lea vuoigatvuohta, ja áigemearri dan čađaheapmái. Rievdaduvvon lágain geassemánu 15.b. 2001 nr 93 (fápmui biddjojuvvon ođđajagemánu 1.b. 2002 res. vuodul juovlamánu 14.b. 2001 nr 1417).

§ 2-2. Vuoigatvuohta oažžut árvvoštallama

Divššohasas gii dieđihuvvo almmolaš buohccevissui dahje spesialistapoliklinihkkii, lea vuoigatvuohta oažžut dearvvašvuođadilis árvvoštallojuvvot 30 bargobeavvi sisa dan rájes go dieđihepmi lea vuostáváldon. Dearvvašvuođaveahkkedárbu galgá árvvoštallojuvvot, ja diehtu addojuvvot goas dikšu sáhtttá addojuvvot. Árvvoštallan dahkkojuvvot dieđiheami

vuodul. Jus lea dárbu, fertejit lassiedeđut vižžojuvvot dahje divššohas gohččojuvvot boahit iskkadeapmái.

Jus navdojuvvo leat duodalaš dahje heakkaváralaš dávda, lea divššohasas vuoigatvuohta oažžut jođáneabbot árvvoštallama.

§2-3. Vuoigatvuohta oažžut ođđa árvvoštallama

Dábálaš doaktára dieđiheami vuodul lea divššohasas vuoigatvuohta oažžut spesialistadearvvašvuodabálvalusas ođđa árvvoštallama su dearvvašvuodadilis. Vuoigatvuohta gusto dušše oktii seammá dilálašvuoda ovddas.

§ 2-4. Vuoigatvuohta beassat válljet buohcceviessu

Divššohasas lea vuoigatvuohta válljet makkár almmolaš buohcceviessu dahje guovlopsykiatralaš guovddáš galgá divššu čadahit. Dát ii guoskka dikšui mii boahťa mánáid- ja nuoraidpsykiatriija vuollái.

Divššohas ii galgga válljet dikšundási.

§2-5. Vuoigatvuohta oažžut oktagaslaš plána

Divššohasas, gii dárbbša guhkit áiggi ja oktiiheivehuvvon dearvvašvuodabálvalusaid, lea vuoigatvuohta oažžut ráhkaduvvot oktagaslaš plána dáid lágaid mielde: gielddadearvvašvuodabálvaluslága, spesialistadearvvašvuodabálvaluslága ja lágain psykihkalaš dearvvašvuodasuodjalusa ásaheami ja čadaheami birra.

Fápmui biddjojuvvovon suoidnemánu 1.b. 2001 res. vuodul geassemánu 8.b. 2001 nr 595.

Kapihttal 3. Mielváikkhus ja diehtjuohkinvuoigatvuohta

§3-1. Divššohasa mielváikkhusvuoigatvuohta

Divššohasas lea mielváikkhusvuoigatvuohta go dearvvašvuodaveahkki galgá čadahuvvot. Dán vuolde lea divššohasas vuoigatvuohta mielváikkhusii go galgá válljejuvvo gaskal vejolaš ja dohkálaš iskkadan- ja dikšunvugiid. Mielváikkhusa hápmi galgá heivehuvvot juohkehačča návccaid mielde go galgá addit ja vuostávdit dieđuid.

Jus divššohasas ii leat miehtangealbu, lea divššohasa lagamus oapmahaččas vuoigatvuohta mielváikkhusii ovttas divššohasain.

Jus divššohas hálida earáid leat fárus go dearvvašvuodaveahkki addojuvvo, dat galgá čuovvoluvvot nu guhkás go vejolaš.

§3-2. Divššohasa diehtjuohkinvuoigatvuohta

Divššohasas galget leat dat dieđut, mat leat dárbbšašlaččat diehtin dihtii iežas dearvvašvuodadili ja dearvvašvuodaveahki sisdoalu. Divššohas galgá maiddáii oažžut dieđuid vejolaš riskkaid ja lassiváikkhusaid birra.

Dieđut eai galgga addojuvvot divššohasa miela vuostá jus eai leačča dárbbšašlaččat dearvvašvuodaveahki vahátváikkhusaid eastadeami dihtii, dahje lea mearriduvvon lágas dahje maid lánka doarju.

Dieđuid ii dárbbáš juohkit go lea hui dárbbášlaš suodjalit iežas divššohasa heakkaváralaš dahje duodalaš dearvvašvuoda roasmmohuvvamiid birra. Dieđuid maiddáii ii dárbbáš addit go lea heivemeahtun daid juohkit olbmuide geat leat divššohasa lagašolbmot.

Jus divššohas roasmmohuvvá dahje oažžu duodalaš váttisvuodaid, galgá divššohas oažžut dieđu dan birra. Seammás galgá divššohassii dahkat dovvdusin vejolašvuoda ohcat buhtadusa "Norsk pasientskadeerstatning" nammasaš ásahusas.

Jus fuomášuvvo dan maŋŋá, go dikšu lea loahpahunvovon, ahte divššohas lea duodalaččat roasmmohuvvan dearvvašvuodaveahki geažil, galgá divššohas oažžut dieđu dan birra jus lea vejolaš.

§ 3-3. Diehtjuohkin divššohasa lagamus oapmahažžii

Jus divššohas dasa miehtá, dahje dilálašvuohta lea nu, galgá divššohasa lagamus oapmahaš oažžut dieđu divššohasa dearvvašvuodadili birra ja dan dearvvašvuodaveahki birra mii addojuvvo.

Jus divššohas lea badjel 16 jagi boaris ja lea čielggas ahte ii sáhte vuhtiiváldit iežas beroštumiid sivas fysihkalaš dahje psykihkalaš vigiid, seniila dementiija dahje psykihkalaš doaibmahehttejumi, lea sihke divššohasas ja su lagamus oapmahaččas vuoigatvuohta oažžut dieđuid §3-2 njuolggadusaid mielde.

§ 3-4. Diehtjuohkin go divššohas lea vuolleahkásaš

Jus divššohas lea vuollil 16 jagi boaris, galgá sihke divššohas ja váhnemat dahje earát geain lea váhnenovddasvástádus oažžut dieđu.

Jus divššohas lea gaskal 12 ja 16 jagi boaris, eai galgga dieđut addojuvvot váhneiid da dahje earáide geain lea váhnenovddasvástádus go divššohas sivaid geažil, maid berre čuovvolit, ii hálit dan.

Dieđut mat leat dárbbšašlaččat deavdin dihtii váhnenovddasvástádusa, galget liikká addojuvvot váhneiid da dahje earáide geain lea váhnenovddasvástádus go divššohas lea vuollil 18 jagi boaris.

Jus mánáid-suodjalusbálvalus lea badjel 16 jagi mánáid-suodjaluslága § 4-8 dahje § 4-12 mielde, gusto vuosttas, nubbi ja goalmát teakstaoassi seammaláhkái mánáid-suodjalusbálvalussii.

§ 3-5. Diehtjuohkima hápmi

Diehtjuohkin galgá leat heivehuvvovon vuostávdit oktagaslaš eavttuide, nugo ahká, rávisvuhtii ja kultur- ja gielladuogáži. Dieđuid galgá olmmošlaš vuogi mielde addit.

Dearvvašvuodabargit galget nu guhkás go vejolaš sihkarastit ahte divššohas lea

ádden sisdoalu ja dieđuid mearkkašumi.

Bajásčuvgehus dieđuid birra mat leat addojuvvon, galget čállojuvvot divššohasa journálii.

§ 3-6. Suodjalusvuoigatvuohta dieđuid leavvama vuostá

Dieđut fysihkalaš ja buozalmasvuođadiliid birra ja eará persovnnalaš dieđut galget meannuduvvot gustojeaddji jávohisvuođageatnegasvuođa mearrádusaid mielde. Dieđut galget meannuduvvot várrugasvuođain ja rihkkomeahtunvuođa doahttalemiin sutnje geasa dieđut gusket.

Jávohisvuođageatnegasvuohta loažžá dađi mielde go son geas lea jávohisvuođa gáibádus, dasa miehtá.

Jus dearvvašvuođabargit addet dieđuid mat bohtet lágalaš dieđihangeatnegasvuođa vuollái, galgá sutnje gean birra dieđut addojit, nu guhkásgo dilálašvuohta luoitá, bajásčuvgejuvvot ahte dieđut leat addojuvvon ja makkár dieđut dat leat.

Kapihttal 4. Dearvvašvuođaveahkkái miehtan

§ 4-1. Miehtama váldonjuolggadus

Dearvvašvuođaveahki sáhtá dušše addit jus divššohas dasa miehtá, jus muđui dasa ii gávdno láhkavuodđudus dahje eará lágalaš riektuvuođu addit dearvvašvuođaveahki miehtama haga. Vai miehtan galgá lea lágalaš, ferte divššohas leat ožžon dárbbaslaš dieđuid iežas dearvvašvuođadili birra ja dearvvašvuođaveahki sisdoalu birra.

Divššohas sáhtá geassit iežas miehtama ruovttoluotta. Jus dan dahká, galgá son gii addá dearvvašvuođaveahki addit sutnje dárbbaslaš dieđuid, makkár váikkuhusat leat jus dearvvašvuođaveahki ii addojuvvo.

§ 4-2. Gáibádus miehtama hápmái

Miehtama galgá cealkit deattuinn dahje addit jávoheamit. Jávohis miehtan rehkenastojuvvo jus divššohasa láhttenvuohti ja birasdilálašvuohta muđui lea nu ahte son dohkkeha dearvvašvuođaveahki.

Departemeanta sáhtá addit láhkaásahusaid, mas gáibida čálalašvuođa dahje eará hápmegáibádusaid dearvvašvuođaveahkkái.

§ 4-3. Geas lea miehtangealbu

Vuoigatvuohta dearvvašvuođaveahki miehtamii lea:

- a) válddálaš olbmui, jus eará ii leat daddjon sierranas láhkamearrádusain, ja
- b) vuolleahkásaččain dan maŋŋá go lea 16 jagi deavdán, jus eará ii leat daddjon sierranas láhkamearrádusain dahje doaibmabiju šlájas.

Miehtangealbu sáhtá áibbas dahje muhtun muddui eret gahččat, jus divššohas sivas fysihkalaš dahje fysihkalaš vigiid, seniila dementiija dahje psykihkalaš doaibmahehttejumi geažil čielgasit ii nagot áddet maid miehtan sisdoallá.

Son gii addá dearvvašvuođaveahki mearrida, leago divššohasas váilevaš gealbu addit miehtama nuppi teakstaoasi mielde. Dearvvašvuođabargit galget divššohasa agi, silolaš dilálašvuođa, láddama ja vásáhusduogaža ektui láchit dilálašvuođaid buoremus lági mielde nu ahte divššohas ieš sáhtá dearvvašvuođaveahki miehtat, gč. § 3-5.

Mearrádusat mat gusket váilevaš miehtangelbbolašvuhtii, galget leat suodjaluvvon ja leat čálalaččat, ja jus vejolaš farggamusat bidjat dan divššohasa dahje lagamus oapmahačča ovdii. Jus divššohasas váilu lagamus oapmahaš, galgá mearrádus biddjot dearvvašvuođabargiid ovdii nu mo čuožžu § 4-8:s.

§ 4-4. Miehtan mánáid ovddas

Váhnemiin dahje earáin, geain lea váhnenovddasvástádus, lea vuoigatvuohta miehtat dearvvašvuođaveahki divššohasaide geat leat vuollil 16 jagi.

Jus mánáidsuodjalusbálvalus lea váldán badjelasas fuolahusa mánáin vuollil 16 jagi mánáidsuodjaluslága § 4-8 dahje § 4-12 mielde, lea mánáidsuodjalusbálvalus mas lea vuoigatvuohta dearvvašvuođaveahki miehtat.

Dađi mielde go mánna ovdána ja láddá, galget máná váhneamat, earát geain lea váhnenovddasvástádus dahje mánáidsuodjalus, gč. nuppi teakstaoasi, guldalit máná ovdalgo miehtan addojuvvo. Go máná lea deavdán 12 jagi, son galgá beassat buktit oaivilis buot gažaldagaide mat gusket su dearvvašvuhtii. Galgá biddjot eanet ah eanet deaddu máná oaivilii su agi ja láddama ektui.

§ 4-5. Miehtan nuoraid ovddas geain ii leat miehtangealbu

Váhnemiin dahje earáin, geain lea váhnenovddasvástádus, lea vuoigatvuohta miehtat dearvvašvuođaveahki divššohasaide gaskal 16 ja 18 jagi geain ii leat miehtangealbu.

Jus mánáidsuodjalusbálvalus lea váldán badjelasas fuolahusa mánáin gaskal 16 ja 18 jagi mánáidsuodjaluslága § 4-8 dahje § 4-12 mielde, lea mánáidsuodjalusbálvalus vuoigatvuohta dearvvašvuođaveahkkái miehtat.

Dearvvašvuođaveahki ii sáhte addit jus divššohas dan vuostálastá, jus eará ii leat daddjon sierranas láhkamearrádusain.

§ 4-6. Miehtan válddálaččaid ovddas geain ii leat miehtangealbu

Jus válddálaš divššohasas ii leat miehtangelbbolašvuohta, sáhtá son gii addá dearvvašvuođaveahki, mearridit dearvvašvuođaveahki birra mii ii čuoza nu garrasit viidodaga/čikŋodaga ja guhkkodaga dáfus. Divššohasa lagamus oapmahaš sáhtá miehtat dearvvašvuođaveahkkái mii ii fátmmas vuosttas teakstaoasi. Eará dearvvašvuođaveahki sáhtá addojuvvot jus divššohas čájeha

beroštumi, ja lea jáhkehahtti ahte divššohas livččii miehtan dákkár veahkkái. Sáhtta viežžat dieđuid divššohasa oapmahaččain diehtin dihtii maid divššohas livččii háldan.

Vuosttas ja nuppi teakstaoasi mielde dearvvašvuodaveahkki ii sáhte addojuvvot jus divššohas dan ii hálit, jus eará ii leat daddjon sierranas láhkamearrádusain.

§ 4-7. Divššohasaid birra geat leat umindegin dahkkon

Divššohas gii lea umindegin dahkkon skábmamánu 28.b. 1898 lága mielde, galgá nu guhkás go vejolaš ieš beassat mearridit dearvvašvuodaveahki miehtama. Jus dat ii lea vejolaš, sáhtta oapmahaš miehtat umindega ovddas.

§ 4-8. Divššohasaid birra geain ii leat miehtangealbu eaige leat lagamus oapmahaččat

Son gii addá dearvvašvuodaveahki, sáhtta ovttrasáđiid eará dohkálaš dearvvašvuodabargiin miehtat dearvvašvuodaveahki divššohasaide geain váilu miehtangealbu iige leat lagamus oapmahaš.

§ 4-9. Divššohasa vuoigatvuohta biehttalit dearvvašvuodaveahki sierranas dilálašvuodain

Duođalaš nana jáhku geažil lea divššohas vuoigatvuohta biehttalit vuostávdimis vara dahje varrabuktagiid dahje biehttalit botkemis nealgudeami mii lea jođus.

Jámadeaddji divššohasas lea vuoigatvuohta vuostálastit divššu mii guhkidivččii su eallima. Jus jámadeaddji divššohas ieš ii sáhte gaskkustit dikšosávvama, eai galgga dearvvašvuodabargit addit dearvvašvuodaveahki jus divššohasa lagamus oapmahaš dovddaha seammalágan oainnu, ja go dearvvašvuodabargit iežaset árvvoštallama mielde gávnnaht ahte dat lea maiddái divššohasa dáhttu ja ahte dat dáhttu čielgasit berre doahttaluvvot.

Dearvvašvuodabargit fertejit diehtit sihkkarit ahte divššohas nugo namahuvvon vuosttas ja nuppi teakstaoasis lea válddálaš, ja ahte son lea ožžon dohkálaš diehtujuhkima ja lea ádden iežas dearvvašvuoda váikkuhusaid dikšobiehttaleami oktavuodas.

Kapihttal 5. Journálageahččama vuoigatvuohta

§ 5-1. Vuoigatvuohta journála geahččat

Divššohasas lea vuoigatvuohta iežas journála geahččat oktan mildosiiguin ja lea vuoigatvuohta oažžut das mángosa sierranas jearrama vuodul. Jearrama vuodul lea sus vuoigatvuohta oažžut álkis oanehis čilgejumi fágasániiguin jna.

Journála dieđuid geahččama sáhtta biehttalit divššohasa beassat oaidnit jus das lea heakkaváralašvuohta dahje balahuvvo duođalaš dearvvašvuodaroasmmohuhttin alddis divššohassii, dahje ii ávžžuhuvvo dieđuid geahččan sivas olbmuid geat čužžot divššohasa lahka.

Ovttá ovddasteaddjis divššohasa ovddas lea vuoigatvuohta dieđuid geahččat maid divššohas biehttaluvvo oaidnimis, jus ovddasteaddji dasa lea dohkálaš. Doaktárii dahje advokáhttii ii sáhte biehttalit dieđuid geahččamis, jus eai leat erenoamáš sivat mat celket eará.

Njuolggadusat §3-3 ja § 3-4 earáid vuoigatvuođaid birra oažžut dieđuid, gustojit seamma láhkái journála geahččamii.

Lagamus oapmahaččas lea vuoigatvuohta journála geahččat dan maŋgá go divššohas lea jápmán, jus sierranas sivat eai eará cealkke.

Departemeanta sáhtta láhkaásahusain addit lagat mearrádusaid journála geahččama vuoigatvuođaid birra, dán vuolde mearrádusaid mávssu birra mángosiid ovddas.

§ 5-2. Journála divodeapmi ja sihkkun

Divššohas dahje son gean birra dieđut leat, sáhtta gáibidit ahte journála dieđut divvojuvvojit dahje sihkkujuvvojit njuolggadusaid mielde mat čužžot dearvvašvuodabargiidlágas § 42:s § 44:i.

§5-3. Journála sirdin ja luoikan

Divššohasas lea vuoigatvuohta biehttalit journála olggosaddimis dahje journála dieđuid addimis. Dieđut maiddái eai sáhte addojuvvot, jus lea sivva navdit ahte divššohas livččii mannan dan vuostá jus jearaldat livččii boahmán. Olggosaddin sáhtta liikká dáhpáhuvvat jus gávdnojit dasa beaktilis sivat. Journála sirdin dahje olggosaddin dahje dieđuid olggosaddin galgá dahkkot dearvvašvuodabargiid lága mearrádusaid ektui.

Kapihttal 6. Mánáid sierranas vuoigatvuođat

§ 6-1. Mánáin lea vuoigatvuohta oažžut dearvvašvuodaiskkadeami

Mánáin lea vuoigatvuohta oažžut dárbbaslas dearvvašvuodaveahki maiddái dearvvašvuodaiskkadeami hámis dan gielddas, gos mánná ássá dahje gaskaboddasaččat orru, gč. Gielddadearvvašvuodabálvaluslága § 2-2.

§ 6-2. Mánáid ovtastallanvuoigatvuohta váhnemiideasetguin dearvvašvuodaásahusain

Mánáin lea ovtastallanvuoigatvuohta unnimustá nuppiin váhneimiin dahje earáin geain lea váhnenovddasvástáduš, dan áiggi go lea dearvvašvuodaásahusain, jus eará ii leat ávžžuhuvvon máná geažil, dahje ovtastallanvuoigatvuohta lea eret gahččan mánáidlága dahje mánáidsuodjaluslága mielde.

§6-3. Mánáid buđaldanvuoigatvuohta dearvvašvuodaásahusain

Mánáin lea vuoigatvuohta oažžut árjjasmahttima ja oalgguheami dearvvašvuodaásahusa dilis nu guhkás go lea dohkálaš máná dearvvašvuodadilálašvuoda ektui.

§ 6-4. Mánáid vuoigatvuohta oažžut oahpahusa dearvvašvuođaásahusain Mánáin skuvlaagis lea vuoigatvuohta oažžut oahpahusa dan áiggis go lea dearvvašvuođaásahusas nu guhkás go dat čuovvu oahpahuslága. Nuorain lea vuoigatvuohta oažžut oahpahusa dan áiggis go leat dearvvašvuođaásahusas nu guhkás go dat čuovvu oahpahuslága. Ovdaskuvlamánáin lea vuoigatvuohta spesiálapedagogalaš veahkkái dan áiggis go lea dearvvašvuođaásahusas, nu guhkás go dat čuovvu oahpahuslága. Rievdaduvvon lágain juovlamánu 21.b. 2000 nr 127 (fámus odđajagemánu 1.b. 2001 res. vuodul juovlamánu 21.b. 2000 nr 1359).

Kapihttal 7. Váidaleapmi

§ 7-1. Ollašuhhtinávžžuhus

Divššohas dahje su ovddasteaddji gii oaivvilda ahte mearrádusat kapihttaliin 2, 3 ja 4 oktan § 5-1, § 6-2 ja §6-3 leat rihkkojuvvon, sáhtta ávžžuhit su, gii addá dearvvašvuođaveahki ahte vuoigatvuohta galgá ollašuvvat.

Vuosttas tekstaoassi gusto seammaláhkái earáide geat oaivvildit ahte eai leat ožžon iežaset iešheanálaš vuoigatvuođaid devdojuvvot kapihttaliid 3' ja 6' mielde.

Divššohasa ovddasteaddji vuosttas teakstaoasi mielde lea son gii lea fápmuduvvon buktit váidagiid divššohasa ovddas, dahje geas lea miehtangealbu kapihttal 4' mielde. Doaimmaheaddji gii ii leat advokáhta, galgá ovdanbidjat čálalaš fápmudusa.

§ 7-2. Váidaleapmi

Jus son gii addá dearvvašvuođaveahki, ii vuhtiiváldde ávžžuhusa § 7-1' mielde, dahje oaivvilda ahte vuoigatvuođat leat devdojuvvon, sáhtta váidalit dan Fylkka dearvvašvuođagehččui. Váidalus sáddejuvvu Fylkka dearvvašvuođagehččui.

Mearrádusat § 7-1:s nuppi ja goalmát teakstaoasis gustojit seamma láhkái go váidalus dán paragrafa mielde.

Rievdaduvvon lágain borgemánu 29.b. 2003 nr 87 (fámus čakčamánu 1.b. 2003 res. vuodul borgemánu 29.b. 2003 nr 1092).

§ 7-3. Váidalusa hápmi ja sisdoallu

Váidalus Fylkka dearvvašvuođagehččui galgá leat čálalaš. Divššohas dahje su ovddasteaddji galgá leat váidalusa vuolláičállán. Váidalusas galgá leat namahuvvon dat dilálašvuohta, mas váidaluvvo ja addojuvvon dat dieđut, mat leat dárbbaslaččat váidalusa meannudeamis. Jus váidalusas leat boasttuvuođat dahje váilevašvuođat, bidjá Fylkka dearvvašvuođagehčču oanehis áigemeari daid divvut dahje buktit lassidieđuid.

Rievdaduvvon lágain borgemánu 29.b. 2003 nr 87 (fámus čakčamánu 1.b. 2003 res. vuodul borgemánu 29.b. 2003 nr 1092).

§ 7-4. Ávžžuhus árvvoštallat vejolaš geaskorihkkuma

Divššohas dahje earát, geain dasa lea vuoigatvuohta, jus oaivvildit ahte geatnegasvuođamearrádusat vuođduuvvon dearvvašvuođabargiidlága vuodul dahje lága doarjagiin lea rihkkojuvvon, ja lea sutnje hehttehussan, sáhttet dáhttu geahčcoeiseválddi árvvoštallat dilálašvuođa.

Geahčcoeiseváldi sáhtta omd. buktit hálddahaslaš cealkámuša dearvvašvuođabargiidlága kapihttala 11' mielde. Dán kapihttala mearrádusat eai boađe atnui dákkár ávžžuhusain

Rievdaduvvon lágain juovlamánu 21.b. 2000 nr 127 (fámus odđajagemánu 1.b. 2001 res. vuodul juovlamánu 21.b. 2000 nr 1359).

§ 7-5. Ávžžuhusa ja váidaleami áigemeari

Ávžžuhusa áigemeari § 7-1' mielde lea njeallje vahku dan rájes go son oáččui dahje livččii berren oažžut doarvái máhtolašvuođa buktit dákkár ávžžuhusa.

Áigemeari botkejuvvu go ávžžuhus ovdanbiddjo.

Áigemeari váidalusa buktit Fylkka dearvvašvuođagehččui § 7-2' mielde lea golbma vahku dan rájes go son oáččui dahje livččii berren oažžut dihtosii ávžžuhusa bohtosa.

Rievdaduvvon lágain borgemánu 29.b. 2003 nr 87 (fámus čakčamánu 1.b. 2003 res. vuodul borgemánu 29.b. 2003 nr 1092).

§ 7-6. Hálddahaslága geavahus

Hálddahaslága njuolggadusat bođuáššiid ja váidalusaid meannudeami birra, gustojit nu guhkás go heivejit Fylkka dearvvašvuođagehču váidalusáššiid meannudeamis, oktan daid sierranas mearrádusaiguin mat leat addojuvvon dán kapihttalis.

Rievdaduvvon lágain borgemánu 29.b. 2003 nr 87 (fámus čakčamánu 1.b. 2003 res. vuodul borgemánu 29.b. 2003 nr 1092).

Kapihttal 8. Divššohasbearráigeahčči

§ 8-1. Juksanmearit

Divššohasbearráigeahčči galgá bargat dan ala ahte vuhtiiváldit divššohasa dárbbuid, beroštumiid ja riektesihkarvuođa dearvvašvuođabálvalusa ektui, ja dan ala ahte buoridit dearvvašvuođabálvalusa dásu.

§ 8-2. Ortnege bargoviidodat ja ovddasvástádus

Stáhta galgá fuolahit ahte gávdno divššohasbearráigeahčči juohke fylkkas.

Divššohasbearráigeahčči bargoviidodat fáttmasta almmolaš spesialistadearvvašvuođa-bálvalusaid.

Bearráigeahčči galgá doaimmahit barguidis iešheanálaččat ja

sorjjasmeahttumin earáid ektui.

Rievdaduvvon lágain geassemánu 15.b. 2001 nr 93 (fámus odđajagemánu 1.b. 2002 res. vuodul juovlamánu 14.b. 2001 nr 1417).

§ 8-3. Vuoigatvuohta oktavuoda váldit divššohasbearráigeahččiin

Divššohasbearráigeahčči sáhtta váldit meannudeapmái áššiid, mat gusket almmolaš spesialistadearvvašvuodabálvalussii, njálmmálaš dahje čálalaš dieđiheami vuodul dahje ahte ieš loktet ášši.

Juohkehaš sáhtta oktavuoda váldit divššohasbearráigeahččiin ja dáhttu su váldit ášši meannudeapmái. Sus gii oktavuoda váldá divššohasbearráigeahččiin, lea vuoigatvuohta orrut anonyman.

§ 8-4. Dieđihemiid meannudeapmi

Divššohasbearráigeahčči mearrida ieš, leago dieđiheamis doarvá vuoddu ášši váldit meannudeapmái. Jus divššohasbearráigeahčči ii váldde ášši meannudeapmái, galgá ášši dieđiheaddjái addojuvvot diehtu dan birra, ja oanehis čilgehus manin.

§ 8-5. Divššohasbearráigeahčči vuoigatvuohta dieđuid oažžut

Almmolaš eiseválddit ja eará orgánat, mat addet bálvalusaid hálddahussii, galget addit bearráigeahččái daid dieđuid maid son dárbbasa iežas doaimmaheami dihtii. Njuolggadusat nággolága § 204:s § 209 rádjái ožžot seammá geavahusa bearráigeahčči vuoigatvuhčči dieđuid gáibideami oktavuodas.

§ 8-6. Divššohasbearráigeahčči beassanvejolašvuohta dearvvašvuodabálvalusa lanjaide

Divššohasbearráigeahčči galgá beassat buot lanjaide, gos addojuvvojit almmolaš spesialistadearvvašvuodabálvalusat.

§ 8-7. Divššohasbearráigeahčči doaimmat

Divššohasbearráigeahčči galgá govttolašvuodain addit sutnje dieđuid gii jearrá, ráđiid ja bagadallama, dilálašvuodaid birra mat gullet bearráigeahčči bargosisdollui.

Divššohasbearráigeahčis lea vuoigatvuohta buktit oaiviliiddis dilálašvuodaid birra mat gullet bearráigeahčči bargoviidodahkii, ja evttohit konkrehtalaš buoridandoaimmaid. Divššohasbearráigeahčči mearrida ieš geasa cealkámušaid addá. Cealkámušaide ii leat čadnojuvvon.

Divššohasbearráigeahčči galgá addit sutnje gii suinna lea oktavuoda váldán, su meannudeami bohtosiid birra áššis, ja oanehis čilgejumi bohtosa birra.

Divššohasbearráigeahčči galgá addit dieđu geahččoieiseválddiide dilálašvuodaid birra mat fertjeit čuovvoluvvot.

Divššohasbearráigeahčči galgá dahkat ortnega dovddusin.

§ 8-8. Láhkaásahusat

Departemeanta sáhtta addit láhkaásahusaid čađaheapmái ja mearrádusaide deavdaga mii guoská divššohasbearráigeahččái.

§ 9-1. Fápmui bohtin ja eará lágaid rievdadusat

Láhka bohta fápmui dan áiggi rájes go Gonagas mearrida. Gonagas sáhtta mearridit ahte iešguđet lánkamearrádusat galget fápmui bohtit iešguđet áigái.

Fápmui bohtán odđajagemánu 1.b. 2001 res. vuodul juovlamánu 1.b. 2000 nr 1198 earret §2-5 mii biddjui fápmui suoidnemánu 1.b. 2001 res. vuodul geassemánu 8.b. 2001 nr 595

§ 9-2. Eará lágaid rievdadusat

Dan áiggi rájes go láhka fápmui biddjo, dahkkojit čuovvovaš rievdadusat eará lágain: -

Tips en venn!

til@epost

fra@epost

Utskriftsvennlig side

webredaktor@shdir.no (redaksjonelle spørsmål og tips) webmaster@shdir.no (teknisk støtte)